

Murska Straža

Glasiło obmejnih Slovencev.

Uredništvo in upravništvo v Gornji Radgoni,
Spodnji Griz št. 7, I. nadstr. I. Telefon št. 7.
Rokopisi se ne vračajo.

Izhaja vsak petek zjutraj in stane s poštino
vred za celo leto 48 K, za pol leta 24 K, za
četrt leta 12 K. Posamezna številka stane 1 K.

Inserati: Ena šeststolpna petitvrsta (prostor
3 mm visok in 45 mm širok) K 1.50. Pri večkratni
objavi primeren popust.

Prihodnja številka izide radi
praznika v sredo, dne 25. maja!

S polno paro!

„Uradni list“ prinaša sledečo naredbo pokrajinske vlade za Slovenijo v štirih paragrafi, na podlagi katerih se bodo odslej razna protidržavna dejanja kaznovala razun kazenskosodnim potem še posebej od strani politične oziroma policijske oblasti.

Ta naredba se glasi:

„Vsako javno zasmehovanje, zasramovanje in omalovaževanje države, ustave in zakonov, vojske in posameznih plemen troimenskega naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev, nadalje javnih oblastvenih odredb kakor tudi vsako kazanje odpornosti in vsako ščuvanje zoper nje, je prepovedano. Dejanje se je javno storilo, če se je izvršilo na obče dostopnem kraju tako, da ga je opazilo več nego dve osebi ali pa s tem, da se je tiskovina, drug spis, podoba, zastava ali znak razširjala ali na obče dostopnem kraju nabila ali razstavila. Ne glede na to, ali se morda uvede kazensko-sodno postopanje, kaznujejo prestopke te naredbe politična okrajna oblastva, oziroma policijska oblastva z globo od 20—10.000 K ali z zaporom od 24 ur do 3 mesecev ali pa z globo in zaporom obenem.“

To je posebna „Obznana“ za uporne Slovence, slična oni „obznani“, o kateri smo v 16. številki našega lista pisali v uvodnem članku, naredbi, ki je dala povod najostrejši kritiki resnično demokratičnih (t. j. ljudskih) listov in strank. Mi prav gotovo zastopamo stališče, da je treba zagovarjati avtoriteto državnih oblasti in vemo, da kazenskosodno zasledovanje protidržavnih hujskačev popolnoma zadostuje in da nihče ne brani oblasti, da se tega načina kaznovanja v polni meri in z različnimi postrežji poslužuje. Ako se oblast oziroma izvršitelji oblasti zavedajo svoje dolžnosti in svojih velikih pravic, je bilo (bodimo objektivni) pač odveč, uvajati dvojno kazen — po kazensko-pravnem zakonu in administrativnim potom. Brez ozira na to, da se taka naredba in sklada

z ureditvijo moderno pravne države, napravljiva ista (naredba) na zunaj vtis, kakor je naša država polna prekucuhov, veleizdajalcev. Tem hujše zadene nas Slovence, ki se s tako naredbo postavljamo pred svetovni forum (pozorišče) kot protidržaven element. Iz te naredbe veje staroavstrijski duh: spominjamo se, kako smo Slovenci kar čez noč imeli kak poseben policijski zakon na hrbtu, medtem, ko so se nam drugi avstrijski narodi smejali. Zelo značilno pa je, da je to slovensko „obznano“, katere pojav je vso slovensko, drugače potrpežljivo javnost razburil, izdal poverjenik za Slovenijo v lastnem delokrogu in notranje ministrstvo, dasi skrajno centralistično, je to naredbo — potrdilo. Nedsledno je ravnala centralna vlada, ki je potrdila zakon pokrajinske vlade, nedsledno pa je ravnala tudi pokrajinska vlada, v kateri sede domači centralisti, ki načelno deželni vladi ne prisojajo odn. ne priznavajo „nadležnosti“ (srbsko = kompetence ali pristojnosti) za pravoveljavno zakonodajo. Če bi si izmislil kak Srbin, bi mu mi takoj rekli, da je to absolutizem, ali kaj sličnega, za to našo pristnoslovensko „obznano“ pa še nimamo primerno milega izraza; kajti naj jo imenujemo kakor koli, milo ali nemilo, eden od štirih paragrafov nas bo tako ostro in kruto pogledal, da nam bo kar zmanjkalo sape. —

Z eno besedo rečeno: za ono centralno „obznano“, o kateri smo povedali javnosti, da je posebnost modernega XX. stoletja, je prišla slovenska obznana, in morda bo brate Hrvate tudi osrečila kaka obznana, kar pa je manj verjetno, kajti ban Tomljenovič, dasi demokrat po mišljenju je nedavno sporočil v Beograd, da na Hrvaškem ni protidržavnega gibanja, pač pa je hrvatsko ljudstvo večinoma proti centralizmu. Po zaslugi naše pokrajinske vlade nosimo zdaj mi Slovenci žig revolucionarnega, prekucuhskega in veleizdajniškega in morda celo anarhističnega plemena. Kaj čudo, če nas z vidika takih naredb sodijo bratje Srbi in celi svet, nas Slovence in tisto Slovenijo, ki je izmed vseh jugoslovanskih pokrajin s Krekom in Korošcem na čelu šla prva

v boj za uresničenje jugoslovanskega političnega ujedinenja, ko so sedanji vodilni državniki odkrito rovarili proti Jugoslaviji in to na odločilnih mestih v inozemstvu, kakor sem to v uvodniku predzadnje (17) številke našega lista obrazložil.

Če časopis kaj priobči, kar se ne strinja z zakonom, zato imamo poklicane uradnike da stvar zaplenijo in stvar je rešena; čemu še potem posebne naredbe, ki po nepotrebnem razburjajo duhove in mesto, da bi dvignili spoštovanje v državno avtoriteto, isto posredno gazijo oziroma mečejo s tem, da identificirajo (smatrajo za isto) vladajočo politično stranko z državo in njeno vzvišeno avtoriteto — nanjo kaj slabo luč.

Te naredbe torej ne smemo omalovaževati, zato jo priobčujemo s primerno razlago v svarilen opomin, da je treba one nam Slovence znane predvojne pozornosti. Kaznjivo je celo „kazanje odpornosti“ in našli se bodo ljudje, ki nam bodo že na nosu brali, kaj mislimo.

Torej treba dobro paziti, s kom in kaj se govori!

Tako ovekovečuje gotova stranka v Sloveniji s polno paro svojo zgodovino.

Naše železniško vprašanje.

Gornja Radgona, na Binkoštni pondeljek.

Od 6. do 9. maja je zborovala v Celovcu konferenca med našim in avstrijskimi zastopniki glede prometnih težav obmejnih železnic. Sklepi te konference potrebujejo končnoveljavne odobritve od strani obeh vlad. Predmet zborovanja so bile železnice: Spielfeld-Maribor, Spodnji Dravograd-Celovec, potem lokalna železnica Labud-Spodnji Dravograd in za nas najvažnejša: Spielfeld-Gornja Radgona, odn. Ljutomer. V glavnem se je sklenilo, da se začne redni promet, kakor smo poročali že v zadnji številki dne 1. junija t. l.

Promet bi se izvrševal sledeče: Posebni vozovi bi vozili skozi tuje ozemlje z rednimi vlaki potnike, ki pa ne bodo smeli na vmesnih postajah nikjer izstopiti, tako potovanje ne po-

Črtica iz vojaškega življenja.

Skopnel je zadnji sneg in začele so že poganjati zelene bilke, ko sem dal slovo domačemu kraju, si nabasal svoj kovček na ramo ter se podal po prašni cesti do najbližjega kolodvora.

Moje prsi je dičil šopek spomladanskih cvetic, katerega mi je pripela dobra mamica, ko sem se posiljavljaval od domače hiše. Žalostno je bilo slovo, dasiravno sem si prizadeval biti veselega srca. Poslovol sem se kar najhitreje ter korakal naprej.

Nehote so se mi zbudili spomini prejšnjih let. Spomnil sem se, ko sem še kot majhen deček brezskrbno skakal in se igral po prekrasnih livadah. Spomnil sem se svojih mladih tovarišev in tovarišic, ki pa so eni tukaj, drugi tam.

Ozrl sem se nazaj na svojo rojstno hišico, kako veličastna se mi je zdela sedaj. Nikdar poprej nisem opazil tega. Spoznal sem še-le sedaj ono lepoto, ki jo hrani za vsakega njegom rojstna hiša.

Cesta zavije na levo v gozd, ozrl sem se zadnjikrat, zamahnil z roko, pozdravil rojstno hišo: „Oj hišica očetova, Bog živi Te...! In izginila je. Solze so mi stopile v oči... Bog ve, ali bo hotela usoda, da še bom kedaj tako srečen, da bom jo zopet videl.“

Počasi in žalostno, kakor navadno ni bila navada vojaka-novinca, sem jo primahal na kolodvor. Vzel

sem si vozni listek, ter se počasi podal v voz. Imel sem takoj dosti tovarišev. Vojaki-novinci so prepevali in bili veseli. Iz vsakega voza je bilo slišati njihove hripave glasove.

Bili so sami slovenski fantje, ki ne poznajo jadvokovanja in tarnanja, hitro se privadijo tudi najtežjim razmeram ter celo prepevajoč prenašajo svoje nadloge in težave.

Na njihovih obrazih je bilo videti veselje in tako sem se tudi jaz kmalu potolažil ter se udal v svojo usodo.

Med vožnjo je bilo čisto enolično. Prepevanje, juckanje in vpitje, kakor je to že pač navada ob takih prilikah.

Že precej utrujeni od dolge vožnje, smo končno vendar-le dospeli do svojega cilja. Z isto veselostjo, kakor med potjo, smo izstopili. Na kolodvoru so nas že čakali vojaki, ki so nas že prav po vojaško uvrstili po štiri in štiri ter so nas spremili v vojašnico.

Mestna množica je radovedno gledala za nami, za krepkimi slovenskimi fanti.

V vojašnici so nas razdelili k različnim stotnijam in zopet smo korakali proti nesrečnim barakam.

Sedaj je utihnilo tudi veselo petje in juckanje. Razpustili so nas na vse strani in žalostno so se posiljavljali znanci od znancev.

Dobil sem vojaško obleko! Skoraj bi se ustrašil

samega sebe. Vse mi je bilo preveliko, zamazano in raztrgano. Kapa mi je šla češ ušesa in čevlji so bili podobni bolj vsemu drugemu samo čevljev ne. Komu sem bil tedaj podoben, sam ne vem! Najbrž pač avstrijskemu vojaku.

Mislil sem si pač: „Kakšnemu gospodu služiš, takšno imaš obleko“, in mogoče sem imel prav.

Ker je bilo že precej pozno, so nas ta dan še vendar pustili pri miru. Edino, kar sem ta dan dobrega storil, je bilo to, da sem šel po „menažo“, bolj iz radovednosti kakor kaj drugega.

Vem, da sem se precej kisló držal, ko sem pokušil „slatno“ jed in da se mi že zaradi tega ni dopadlo vojaško življenje.

Zvečer sem zopet žalosten vsedel na svoj kovček ter premišljeval o prejšnjih boljših časih. Nobenega znanca od prej, sami tuji obrazi okoli mene.

Videl sem, da se je tudi marsikateremu drugemu enako godilo. Edina moja tolažba je bila, da se bom pač s časoma privadil.

Ker sem bil od dolgega pota precej utrujen sem pač hitro legel k počitku na zamazan „Strohsack“. Zaspal sem hitro in niti občutil nisem majhnih živalic, ki so pa mi začele „dobrikati“ in sprehajati po mojem životu.

Žalostno je pretekel ta prvi dan mojega vojaškega življenja.

okradena lastnica pariške modne tvrdke Doucet. Tatovi so ji odnesli nad en milijon frankov vreden nakit. Zločinci upotrebljavajo pri svojih činih posebne vrste samokres, katerega so našli pri Holandcu Dejongu, katerega so aretirali v Nizzi. Ta samokres ima tri cevi, iz katerih spuščajo zločinec brez vsakega poka tri različne vrste plina. Če se iz prve cevi izpusti plin v sobi, padejo vsi navzoči v globoko spanje, ki traja nad 10 minut. Plin življenju ni nevaren. Med spanjem izvršijo potem tatovi, opremljeni z neko vrsto plinovimi maskami, svoje tatvine in rope. Orožništvo je prepričano, da obstoje cele bande, ki izvršujejo s pomočjo teh samokresov velike tatvine.

Nepoboljšljiv ženin. Neki Sorantino iz Napola je svoječasno odšel v Ameriko, kjer se je oženil. Po par letih se je vrnil v Italijo, ženo pa je pustil v Ameriki. Ker se je v Italiji mudil precej časa in ni mogel živeti brez žene, se je oženil drugič. Oblast je

zvedela za njegovo prvo poroko, razveljavila njegov drugi zakon, njega pa poslalo v ječo radi bigamije. Ko je prestal kazen, se je vrnil v Ameriko, toda njegova prva žena je medtem že umrla. Takoj se je oženil tretjič. Ker pa se s svojo novo ženo ni mogel razumeti, je šel v Belgijo, kjer se je oženil četrtič. Toda tudi tu ni imel sreče. Oblast je razveljavila njegovo četrto ženitev, pa je moral zopet v ječo.

Mars v bližini zemlje. 18. junija 1922 bo Mars po dolgem času zopet zelo blizu našemu planetu. „Blizu“ pomeni v astronomiji v tem slučaju razdaljo od 5573 milijonov kilometrov, torej za 150krat bolj daleč nego je zemlja od lune. V avgustu 1924 pa se bo dal Mars še boljše opazovati. L. 1877 je našel Schiaparelli na Marsu kanale. Istega leta sta se vidla tudi dva silno majhna Marsova meseca. L. 1882 so se videli dvojni kanali. L. 1905 pa se je posrečilo astronomom, da so prvič fotografirali kanale. Kdo ve,

kaj bodo vse videli astronomi na Marsu 1922 in 1924!

Milijonar, ki pije do nezavesti. Na Angleškem in v Ameriki so tožbe za ločitev zakona na dnevnem redu. Kajpa, da prinašajo časopisi vse vesti, ki se tičejo ločitev zakonov, kajti skoraj pri vsaki ločitvi se zve kaj interesantnega. Seveda posebne interesantnosti pridejo na dan pri ločitvah lepih, bogatih in znanih gospoh. Tako je vladala velika radovednost, ko sta se ločila gospod in gospa Hanna iz Piettsfielda v Massachusettsu. Gospa je dobila odpravnino v iznosu 500.000 dolarjev, to je 70 milijonov naših kron, razun tega pa še veliko posestvo, katero njej je podaril mož o priliki poroke. Kot vzrok ločitve je navedla ona, da njen mož strašno veliko pije. Včasih se napije tako, da pride še-le po 3 tednih do zavesti. Milijonar je bil z ločitvijo zadovoljen, češ sedaj ga ne bode nihče več kontroliral kedaj in koliko bo pil. Bog mu požegnaj!

Zdravilišče Slatina Radinci

otvorjeno od 1. junija do 15. septembra

Mineralne, naravne ogljiknokisle, parne, električne kopelji. — Pitna zdravitev. ::::

Dobro oskrbljena zdraviliščna restavracija. — Kegljišče, tenis in druga zabavišča so gostom in izletnikom na razpolago. Prospekte razpošilja in pojasnila daje ravnateljstvo.

POSOJILNICA V GORNJI RADGONI

r. z. z. n. z.

sprejema

hranilne vloge

ter jih obrestuje po

4%

Obresti pripisuje brez posebnega naročila koncem junija in koncem decembra h kapitalu;

daje

posojila

na vknjižbo, na poroštvo, menice tekoče račune, vrednostne papirje, raznovrstne trgovske kredite, akreditive;

sprejema od svojih strank kot vloge hranilne knjižice in plačuje za nje terjatve drugih denarnih zavodov;

dela prošnje za vknjižbo posojil

brezplačno;

plačuje rentni in invalidni davek sama ter ga ne odteguje vlagateljem;

posreduje pri izmenjavi tujih valut (tujega denarja),

vnovčuje čeke ter izvršuje vsakovrstna nakazila;

daje vsa v denarno stroko spadajoča pojasnila in kreditne informacije brezplačno.

Uradne ure vsak delavnik od 8.—12. ure.

Uradni prostori v lastni hiši, glavna cesta št. 14 ob kolodvoru.

Račun čekovnega urada v Ljubljani, št. 10.593. — Telefon št. 3.

Zahvala!

Ob priliki smrti iskreno ljubljenega soproga, gospoda

Franca Wellak

sodnega kancilista v Gornji Radgoni

izrekam tem potom v imenu otrok in vseh sorodnikov najpriskrnejšo zahvalo. Iskrena hvala vsem, ki so ga v tako obilnem številu spremili na zadnji poti. Pred vsem pa bodi izrečena najjudanejša zahvala vsem pevcem.

Gornja Radgona, dne 15. maja 1921.

Rozina Wellak.

20 do 30% ceneje!

manufakturno blago

vsake vrste, najboljše kakovosti in najlepši izbrani vzorci,

židane, perkalnate, delenaste in vsake vrste naglavne rute,

čevlje za moške, ženske in otroke,

sladkor

kavo, žgano in surovo,

riž,

milo,

sol,

moko,

otrobe,

razne poljedelske stroje,

motike,

steklo (šipe za okna)

modro galico,

cement

deske, late, štafelne,

tesan les,

petrolej, čisti, beli,

barve, suhe in oljnate,

umetna gnojila,

katrafi (teer),

apno,

bencin,

firnež

in sploh vsakovrstne gospodarske, obrtne in kmetijske potrebščine kupiš

20 do 30% ceneje pri

Gospodarski zadrugi v Gornji Radgoni

Pisalni stroj sistem „Hammond“, v popolnoma dobrem stanju **se proda.**

Pojasnila daje upravništvo lista.

Ženitna ponudba.

Gospodična, posestniška hčerka, trgovsko naobrazena, želi znanje z gospodom enakega mišljenja. Tajnost strogo zajamčena. Ponudbe naj se pošljejo pod „Srečna bodočnost“ pošto ležeče Križevci pri Ljutomeru.

Pozor, mlinarji!

Prvovrstna švicarska svilena

mlinska sita

(pajtelni), kakor tudi pristna volnena sita, 24 in 32 cm široka, priporoča trgovina

Avust Čadež Ljubljana

Kolodvorska ulica št. 35

nasproti „Stare Tlašerjeve gostilne“.

Najdražje prodajaš

in ceno kupuješ,

če v „Murski Straži“

večkrat oglašuješ!

Primarij dr. Hugon Robič

dolgoletni asistent univerzitetne klinike za kožne in spolne bolezni prof. dr. Matzenauerja v Gradcu,

ordinira v Mariboru,

Prešernova ul. 2, II. nadstr. od 14. (2.)—16. (4.) ure

Občinski urad Renkovci da naznanje, da se bo dne 29. maja v občini Renkovci pri Turnišču (Prekmurje) **dala v najem občinska gostilna** za dobo 3 let. Zraven je tudi 2 orala zemlje.

Kostanjev les kupi

vsako množino

„DRAVA“ lesna industrijska delniška družba
Maribor, Aleksandrova c. 51